

[Strona Główna](#) > ... > [Roszczenia Pieniężne](#) > [Zabezpieczenie Aktywów W toku Postępowania W państwach Członkowskich UE](#) > [Croatia](#)

Zabezpieczenie aktywów w toku postępowania w państwach członkowskich UE

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

Chorwacja

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

W części trzeciej ustawy o postępowaniu egzekucyjnym (*Ovršni zakon, Narodne Novine* – dziennik urzędowy Republiki Chorwacji – NN nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20; zwanej dalej „OZ”) zatytułowanej „Postępowanie zabezpieczające” (*Osiguranje*) przewidziano następujące środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

- udzielenie zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości – tytuł 28,
- udzielenie zabezpieczenia sądowego lub notarialnego przez ustanowienie zastawu na podstawie umowy między stronami – tytuł 29,
- udzielenie zabezpieczenia sądowego lub notarialnego przez przeniesienie prawa własności rzeczy lub przeniesienie praw – tytuł 30,
- udzielenie zabezpieczenia przez przeprowadzenie egzekucji zabezpieczającej – tytuł 31,
- udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków zabezpieczających – tytuł 32,
- środki tymczasowe – tytuł 33.

Zgodnie z OZ jako środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego można nałożyć wyłącznie środki określone jako takie w OZ lub innej ustawie. Nie dopuszcza się możliwości stosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do rzeczy i praw, które zgodnie z OZ nie podlegają egzekucji, chyba że ustawa ta stanowi inaczej.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Jako środek (długoterminowy) do celów przymusowego zabezpieczania wierzytelności OZ uprawnia do udzielenia zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomościach oraz zastawu na ruchomościach (np. wierzytelnościach pieniężnych, części dochodów – wynagrodzeniu, rencie lub emeryturze itp., rachunku bankowym, papierach wartościowych oraz akcjach lub udziałach) oraz do udzielenia zabezpieczenia przez przeniesienie prawa własności rzeczy oraz przeniesienie praw. Udzielenie zabezpieczenia przez ustanowienie zastawu (zastaw oznacza zatrzymanie składników majątku strony do czasu uregulowania jej długu) może mieć charakter dobrowolny lub przymusowy, natomiast udzielenie zabezpieczenia przez przeniesienie prawa własności rzeczy i przeniesienie praw ma charakter wyłącznie dobrowolny i może nastąpić wyłącznie w postępowaniu sądowym bądź w postępowaniu prowadzonym przez notariusza.

Do innych środków uregulowanych na mocy OZ należą: udzielenie zabezpieczenia przez przeprowadzenie egzekucji zabezpieczającej oraz udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków zabezpieczających i

tymczasowych. Wyłącznie sąd może zastosować te środki w sposób przymusowy – na wniosek strony albo z urzędu.

Sądy rejonowe (*općinski sudovi*) są właściwe do zarządzania i udzielania zabezpieczenia, chyba że właściwość ta została delegowana innemu sądowi na mocy przepisów prawa, natomiast sądy gospodarcze (*trgovački sudovi*) są właściwe do zarządzania i udzielania zabezpieczenia w sprawach, w których są one właściwe do wszczęcia egzekucji.

Właściwość do zarządzania i udzielania zabezpieczenia z urzędu przysługuje sądowi właściwemu do rozpoznania wniosku uprawnionego, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej.

Właściwość do rozpoznawania wniosków – i do wykonywania orzeczeń – w sprawie zabezpieczenia roszczeń pieniężnych przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości przysługuje sądowi prowadzącemu odpowiednią księgę wieczystą, tj. tę, w której należy dokonać wpisu na podstawie tytułu wykonawczego stwierdzającego istnienie roszczenia pieniężnego. Celem zastosowania tego środka jest zabezpieczenie roszczenia pieniężnego w drodze ustanowienia hipoteki na nieruchomości przez dokonanie wpisu. Skutkiem wpisania hipoteki do księgi wieczystej jest fakt, że można przeprowadzić egzekucję z tej nieruchomości również w stosunku do osób trzecich, które następnie nabędą tę nieruchomość.

Sąd może udzielić sądowego zabezpieczenia roszczenia pieniężnego przez ustanowienie zastawu na określonych rzeczach na podstawie umowy zawartej między stronami na wspólny wniosek uprawnionego i obowiązanego w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego. Sąd właściwy miejscowo do rozpoznawania wniosków o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych uprawnionego na rzeczach i prawach obowiązanego oraz do udzielania zabezpieczenia ustala się przez odpowiednie zastosowanie przepisów OZ dotyczących właściwości miejscowej sądu w postępowaniu egzekucyjnym obejmującym egzekucję roszczeń pieniężnych (z określonych rodzajów rzeczy podlegających egzekucji). W protokole sądowym odnotowuje się osiągnięte przez strony porozumienie co do istnienia roszczenia oraz terminu jego wymagalności, a także fakt zawarcia przez nie umowy dotyczącej zabezpieczenia tego roszczenia przez ustanowienie zastawu. Podpisana umowa ma moc ugody sądowej.

Notarialne zabezpieczenie roszczenia pieniężnego przez ustanowienie zastawu na podstawie umowy zawartej między stronami może zostać udzielone na podstawie umowy zawartej między wierzycielem a dłużnikiem. Wspomnianą umowę można sporządzić w formie aktu notarialnego lub poświadczonego dokumentu prywatnego, który zawiera również oświadczenie dłużnika o wyrażeniu zgody na ustanowienie zastawu na określonych rzeczach będących jego własnością.

Sądowe zabezpieczenie przez przeniesienie prawa własności określonych rzeczy oraz przeniesienie praw może zostać udzielone na podstawie wpisanej do protokołu rozprawy umowy między stronami dotyczącej przeniesienia prawa własności (określonych rzeczy należących do obowiązanego na rzecz uprawnionego w celu zabezpieczenia określonego roszczenia pieniężnego uprawnionego) lub przeniesienia określonych praw przysługujących obowiązанemu (na rzecz uprawnionego, w tym samym celu). Można zabezpieczyć również przyszłe roszczenia. Umowa wywołuje skutki prawne ugody sądowej. Sąd właściwy miejscowo do rozpoznawania wniosków o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych przez przeniesienie prawa własności określonych rzeczy i przeniesienie praw ustala się przez odpowiednie zastosowanie przepisów OZ dotyczących właściwości miejscowej sądu w postępowaniu egzekucyjnym obejmującym egzekucję roszczeń pieniężnych z określonych rodzajów rzeczy podlegających egzekucji.

Notarialne zabezpieczenie przez przeniesienie prawa własności określonych rzeczy i przeniesienie praw, tj. akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych, może zostać udzielone na podstawie umowy zawartej między wierzycielem a dłużnikiem w formie aktu notarialnego lub poświadczonego dokumentu prywatnego. Właściwość notariusza do dokonania określonych czynności w postępowaniu zabezpieczającym ustala się zgodnie z przepisami dotyczącymi siedzib kancelarii notariuszy oraz okręgów, w których działają.

Właściwość miejscowa do rozpoznawania wniosków o przeprowadzenie egzekucji zabezpieczającej oraz do przeprowadzenia tego rodzaju egzekucji przysługuje sądowi, który byłby właściwy do przeprowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego. Sąd udziela zabezpieczenia w drodze egzekucji oraz ją przeprowadza. Na podstawie wyroku wydanego w postępowaniu cywilnym sąd zarządza egzekucję zabezpieczającą w celu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego, którego nie można zabezpieczyć przez dokonanie wstępnego wpisu do rejestru publicznego, jeżeli wierzyciel egzekucyjny uprawdopodobni ryzyko, że ze względu na odroczenie egzekucji do chwili uprawomocnienia się wyroku egzekucja będzie niemożliwa lub znacznie trudniejsza do

przeprowadzenia, oraz jeżeli wierzyciel egzekucyjny udzieli zabezpieczenia na poczet ewentualnej szkody, którą dłużnik egzekucyjny może ponieść w wyniku takiej egzekucji.

Właściwość miejscowa do rozpoznawania wniosków o udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków zabezpieczających oraz do stosowania tego rodzaju środków przysługuje sądowi, który byłby właściwy do przeprowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego, w oparciu o który wniesiono o zabezpieczenie. Przy ocenie dopuszczalności zarządzenia środków zabezpieczających sąd bierze pod uwagę, czy uprawniony uprawdopodobnił ryzyko, że w przypadku niezastosowania tych środków zaspokojenie roszczenia byłoby niemożliwe lub znacznie trudniejsze. W określonych sytuacjach sąd może uzależnić zastosowanie środka zabezpieczającego od złożenia kaucji na pokrycie szkody, jaką obowiązany może ponieść w wyniku zastosowania takiego środka. W uzasadnionym postanowieniu o zastosowaniu środka zabezpieczającego sąd określa wartość roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia, w tym odsetki i wydatki, a także wskazuje środek zabezpieczający oraz termin obowiązywania środka (nie dłużej niż 50 dni od dnia spełnienia przesłanek wszczęcia egzekucji).

Przed wszczęciem postępowania cywilnego lub dowolnego innego postępowania sądowego w sprawie roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia właściwość miejscowa do rozpoznawania wniosków o udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków tymczasowych przysługuje sądowi, który byłby właściwy do rozpoznawania wniosków o wszczęcie egzekucji. Właściwość miejscowa do zastosowania środków tymczasowych przysługuje sądowi, który byłby właściwy do przeprowadzenia egzekucji. Po wszczęciu postępowania właściwość do rozpoznawania wniosków o udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków tymczasowych przysługuje sądowi, który wszczął postępowanie. Jeżeli uzasadniają to okoliczności konkretnej sprawy, wnioskodawca może również złożyć wniosek do sądu właściwego miejscowo do przeprowadzenia egzekucji. Sąd, który byłby właściwy do rozpoznania wniosku o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego wydanego w postępowaniu administracyjnym, jest właściwy również do rozpoznawania wniosków o zarządzenie środków tymczasowych po zakończeniu tego rodzaju postępowania. Sąd zarządza środki tymczasowe na podstawie wniosku złożonego przed wszczęciem lub w toku postępowania sądowego lub administracyjnego oraz po ich zakończeniu – do czasu przeprowadzenia egzekucji. Postanowienie o zastosowaniu środków tymczasowych ma moc tytułu egzekucyjnego. Rodzaje środków tymczasowych zależą od tego, czy zabezpieczają one roszczenia pieniężne, czy też niepieniężne. W stosownych przypadkach sąd może – w zależności od okoliczności danej sprawy – zarządzić kilka środków tymczasowych.

Obciążenia, prawa lub zakazy dotyczące rzeczy ruchomych, akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych zostają wpisane – na podstawie postanowienia sądu, aktu notarialnego lub poświadczonego dokumentu prywatnego – do rejestru wiarygodności wierzycieli będących przedmiotem zabezpieczenia sądowego i notarialnego (rejestr zastawów – *Upisnik založnih prava*) prowadzonego przez Agencję Finansową, który stanowi wyłączną bazę danych dotyczących obciążeń, praw lub zakazów, natomiast hipoteki lub zmiany dotyczące praw majątkowych do nieruchomości podlegają wpisowi do księgi wieczystej.

2.2 Najważniejsze warunki

Sąd, udzielając zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości, rozstrzyga wniosek o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych na podstawie tytułu wykonawczego stwierdzającego istnienie tego roszczenia pieniężnego. Nie przewidziano żadnych wymogów szczególnych dotyczących udzielania zabezpieczenia. Sąd na wniosek udziela zabezpieczenia oraz wpisuje do księgi wieczystej hipotekę ustanowioną na nieruchomości na rzecz uprawnionego wraz ze wzmianką o wykonalności roszczenia. Jeżeli obowiązany nie jest wpisany do księgi wieczystej jako właściciel nieruchomości, uprawniony składa wraz z wnioskiem dokument uprawniający do wpisania do księgi wieczystej prawa własności obowiązane.

Uprawniony oraz obowiązany mogą – w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego uprawnionego przez ustanowienie zastawu na określonych rzeczach będących przedmiotem zabezpieczenia – wspólnie zwrócić się do sądu o wydanie postanowienia w przedmiocie, na przykład, ustanowienia hipoteki na nieruchomościach obowiązane lub zastawu na należących do niego ruchomościach, wiarygodnościach pieniężnych oraz innych rzeczach i prawach oraz o wykonanie tego postanowienia lub zawrzeć w tym przedmiocie umowę w formie aktu notarialnego lub poświadczonego dokumentu prywatnego zawierającego oświadczenie dłużnika o zgodzie na ustanowienie zastawu na tych rzeczach. Podpisany protokół rozprawy, akt notarialny lub poświadczony dokument prywatny wywołuje skutki prawne ugody sądowej w stosunku do osoby, która wyraziła zgodę na ustanowienie zastawu na jej rzeczy lub prawie. Na podstawie tych dokumentów można wnieść o bezpośrednią

egzekucję z należącej do osoby trzeciej rzeczy, na której ustanowiono zastaw w celu zabezpieczenia roszczenia, aby wyegzekwować wierzytelność zabezpieczoną.

Strony mogą wspólnie zwrócić się do sądu o wpisanie do protokołu rozprawy zawartej przez nie umowy o przeniesieniu prawa własności jednej z rzeczy obowiązanego na rzecz uprawnionego w celu zabezpieczenia określonego roszczenia pieniężnego uprawnionego lub przeniesieniu określonego prawa przysługującego obowiązanemu na rzecz uprawnionego w tym samym celu. Można zabezpieczyć również przyszłe roszczenia. Tego rodzaju umowa może mieć formę aktu notarialnego lub poświadczony dokumentu prywatnego. Umowa powinna zawierać postanowienie dotyczące terminu wymagalności roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia lub sposobu obliczania tego terminu. Osobą udzielającą zabezpieczenia może być również osoba, przeciwko której uprawnionemu nie przysługuje roszczenie będące przedmiotem zabezpieczenia, tj. osoba trzecia, która zgadza się na zabezpieczenie roszczenia w taki sposób. Strony mogą zawrzeć umowę również w celu zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych; w tym przypadku w umowie należy wskazać jednak wartość pieniężną roszczenia. Wysokość roszczenia powinna być ustalona lub możliwa do ustalenia. W umowie można zawrzeć oświadczenie obowiązanego o wyrażeniu zgody na bezpośrednie – na podstawie protokołu – dochodzenie przeciwko niemu egzekucji przez uprawnionego w celu wydania rzeczy będącej przedmiotem zabezpieczenia po upływie terminu wymagalności roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia. Protokół zawierający tego rodzaju oświadczenie stanowi tytuł wykonawczy. W przypadku przeniesienia prawa własności nieruchomości wpisanej do księgi wieczystej w drodze umowy umowa ta powinna zawierać oświadczenie obowiązanego o wyrażeniu zgody na bezpośrednie wpisanie przeniesienia do księgi wieczystej na podstawie umowy oraz na to, by skutkiem wpisu do księgi wieczystej było przeniesienie prawa własności nieruchomości na rzecz uprawnionego, a także na opatrzenie wpisu wzmianką wskazującą, że przeniesienia dokonano w celu zabezpieczenia określonego roszczenia uprawnionego. O ile nie postanowiono inaczej, obowiązanym jest uprawniony do dalszego użytkowania rzeczy, której prawo własności przeniesiono na uprawnionego, tj. wykonywania prawa przeniesionego na rzecz uprawnionego, natomiast uprawniony ma prawo zbyć otrzymaną rzecz lub otrzymane prawo po upływie terminu wymagalności przysługującego mu roszczenia lub obciążyć nieruchomość hipoteką.

Udzielenie zabezpieczenia w drodze zarządzenia odpowiedniego środka w celu zabezpieczenia roszczeń pieniężnych może zostać udzielone na podstawie orzeczenia sądu lub decyzji organu administracji, które jeszcze się nie uprawomocniły, na podstawie ugody zawartej przed sądem lub organem administracji, jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne, lub na podstawie wydanego przez notariusza postanowienia lub aktu notarialnego, jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne. Sąd zarządza środek zabezpieczający na podstawie tych dokumentów, jeżeli uprawniony uprawdopodobni ryzyko, że zaspokojenie roszczenia będzie niemożliwe lub znacznie trudniejsze w przypadku nieudzielenia zabezpieczenia. Uznaje się, że tego rodzaju ryzyko zachodzi, jeżeli wniesiono o zarządzenie środka zabezpieczającego w oparciu o nakaz zapłaty lub tytuł egzekucyjny na podstawie dokumentu urzędowego wydanego w oparciu o inny dokument urzędowy lub dokument poświadczony przez notariusza, weksel lub czek, które to dokumenty zaskarżono w przewidzianym terminie; wyrok wydany w postępowaniu karnym w sprawie dotyczącej roszczenia prawnorzeczonego, jeżeli możliwe jest wznowienie postępowania; orzeczenie, które podlega wykonaniu za granicą; wyrok wydany w oparciu o uznanie powództwa, od którego wniesiono apelację; ugodę zawartą przed sądem lub przed organem administracji, jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne, którą to ugodę zaskarżono w trybie przewidzianym w przepisach; postanowienie wydane przez notariusza lub akt notarialny, jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne, które to postanowienie lub akt notarialny zaskarżono w trybie przewidzianym w przepisach. Sąd odrzuci wniosek o zastosowanie środka zabezpieczającego lub uchyli uprzednio zarządzonego środka zabezpieczającego i zawiesi postępowanie, jeżeli obowiązanym uprawdopodobni, że ryzyko nie zachodzi lub przestało zachodzić.

Wniosek o zastosowanie środka tymczasowego można złożyć przed wszczęciem lub w toku postępowania sądowego lub administracyjnego oraz po ich zakończeniu – do czasu przeprowadzenia egzekucji. We wniosku o zastosowanie środka tymczasowego uprawniony formułuje swoje żądanie, dokładnie określa roszczenie, o którego zabezpieczenie wnosi, określa rodzaj środka, o którego zastosowanie wnosi, oraz jego termin obowiązywania, a także – w stosownych przypadkach – instrumenty zabezpieczające, za których pośrednictwem środek tymczasowy zostanie przymusowo wykonany, jak również przedmiot zabezpieczenia. We wniosku należy wskazać okoliczności faktyczne, na których opiera się wniosek o zastosowanie środka tymczasowego, oraz dowody na ich potwierdzenie. Jeżeli to możliwe, uprawniony ma obowiązek dołączenia tych dowodów do wniosku. Sąd może zarządzić środek tymczasowy w celu zabezpieczenia wierzytelności niewymagalnych i

warunkowych, jest to jednak niedopuszczalne, jeżeli spełniono przesłanki zarządzenia środka zabezpieczającego, w oparciu o który można osiągnąć taki sam skutek. Sąd może zarządzić środek tymczasowy w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego, jeżeli uprawniony uprawdopodobni istnienie roszczenia oraz uprawdopodobni ryzyko, że w braku takiego środka obowiązany uniemożliwiłby lub znacznie utrudnił egzekucję roszczenia przez sprzedaż majątku, jego ukrycie lub zbycie w dowolny inny sposób. Uprawniony nie musi uprawdopodobniać istnienia ryzyka, jeżeli uprawdopodobni, że w przypadku zastosowania środka będącego przedmiotem wniosku obowiązany poniósłby wyłącznie nieznaczną szkodę, oraz jeżeli uznaje się, że uprawdopodobniono istnienie ryzyka w przypadku konieczności egzekucji roszczenia za granicą. W celu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego sąd może zarządzić środek tymczasowy, jeżeli uprawniony uprawdopodobni istnienie swojego roszczenia oraz uprawdopodobni ryzyko, że w braku takiego środka obowiązany uniemożliwiłby lub znacznie utrudnił egzekucję roszczenia, w szczególności przez zmianę bieżącej sytuacji, lub jeżeli uprawdopodobni, że środek jest konieczny, aby zapobiec przemocy lub wystąpieniu nieodwracalnej szkody. Ponadto uprawniony nie musi uprawdopodobniać istnienia ryzyka, jeżeli uprawdopodobni, że w przypadku zastosowania środka będącego przedmiotem wniosku obowiązany poniósłby wyłącznie nieznaczną szkodę, oraz jeżeli uznaje się, że uprawdopodobniono istnienie ryzyka w przypadku konieczności egzekucji roszczenia za granicą. Sąd może zarządzić środek tymczasowy na wniosek uprawnionego nawet wówczas, gdy nie uprawdopodobnił on istnienia roszczenia oraz ryzyka, jeżeli uprzednio – w terminie wyznaczonym przez sąd – złożył kaucję na pokrycie szkody, jaką obowiązany może ponieść w wyniku zarządzenia i zastosowania środka tymczasowego. Jeżeli uprawniony nie złożył kaucji zabezpieczającej w wyznaczonym terminie, sąd odrzuca wniosek o udzielenie zabezpieczenia. Sąd może – w świetle okoliczności danej sprawy – zarządzić szereg środków tymczasowych, jeżeli zachodzi taka konieczność; jeżeli w danej sprawie dopuszczalne jest zarządzenie kilku środków tymczasowych, sąd zarządza środek najodpowiedniejszy do osiągnięcia celu zabezpieczenia (a jeżeli wszystkie środki są równie odpowiednie, sąd zarządza środek najmniej uciążliwy dla obowiązanego).

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Przedmiotem środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego oraz środków tymczasowych mogą być wszelkie rzeczy lub prawa należące do obowiązanego, np. nieruchomości, rzeczy ruchome, wierzytelności pieniężne związane z wynagrodzeniem, emerytury, środki pieniężne zdeponowane na rachunkach bankowych lub rachunkach oszczędnościowych oraz inne prawa majątkowe w zakresie, w jakim nie są one wyłączone spod egzekucji na mocy przepisów ani nie podlegają ustanowionemu na mocy przepisów ograniczeniu prawa do egzekucji z określonych rzeczy (np. rzeczy niezbywalnych, działek rolnych i budynków rolniczych należących do rolników w zakresie, w jakim są im one potrzebne do utrzymania siebie i członków najbliższej rodziny, a także innych osób pozostających na ich utrzymaniu zgodnie z przepisami, itp.).

Jeżeli roszczenie pieniężne zabezpieczono poprzez wpisanie do kadastru obowiązkowej hipoteki na nieruchomości, sąd odrzuci wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, jeżeli przedmiotem egzekucji jest zabezpieczone roszczenie, którego kwota główna jest mniejsza niż lub równa 5 300 euro, niezależnie od opatrzenia wpisu w księgach wieczystych i innych rejestrach publicznych wzmianką o wykonalności roszczenia.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Zabezpieczenia nieruchomości przez ustanowienie hipoteki (dobrowolnej lub przymusowej, sądowej lub notarialnej) dokonuje się przez wpisanie hipoteki do księgi wieczystej tej nieruchomości.

W drodze sądowego i notarialnego zabezpieczenia obejmującego przeniesienie prawa własności rzeczy oraz przeniesienie praw uprawniony staje się właścicielem rzeczy lub prawa z chwilą dokonania wymaganego prawem wpisu do księgi wieczystej lub rejestru. Uprawniony i obowiązany mogą – w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego przysługującego uprawnionemu przez ustanowienie zastawu na określonych rzeczach będących przedmiotem zabezpieczenia – wspólnie zwrócić się do sądu o zarządzenie oraz dokonanie na rzecz uprawnionego: wpisu do księgi wieczystej hipoteki na nieruchomości i zastawu na ruchomościach obowiązanego, złożenia we właściwym sądzie umowy stron w sprawie ustanowienia hipoteki na nieruchomości niewpisanej do księgi wieczystej lub zastawu na papierach wartościowych i udziałach. W przypadku takiego zabezpieczenia roszczenia uprawniony (wierzyciel) po upływie terminu przedawnienia może zaspokoić swoje roszczenia z wykorzystaniem przedmiotu zabezpieczonego zastawem.

Udzielenie zabezpieczenia w drodze egzekucji: aby zabezpieczyć egzekucję roszczeń niepieniężnych, których nie można zabezpieczyć przez dokonanie warunkowego wpisu do rejestru publicznego, sąd może – na podstawie wyroku wydanego w postępowaniu cywilnym – zarządzić egzekucję zabezpieczającą.

Zabezpieczenie polega na (i) tym, że bank nie może wypłacić obowiązanemu ani osobie trzeciej na wniosek obowiązanego środków z objętego zabezpieczeniem rachunku obowiązanego, lub na (ii) ustanowieniu zastawu na roszczeniu pieniężnym obowiązanego. Zabezpieczenie takie gwarantuje, że przez okres jego obowiązywania przechowywanych w banku środków pieniężnych obowiązanego nie można przekazać osobie trzeciej, z wyjątkiem zapłaty zabezpieczonego roszczenia.

Środki tymczasowe

– Aby zabezpieczyć roszczenie pieniężne, sąd może zarządzić dowolny środek umożliwiający osiągnięcie tego celu, w szczególności:

1. zakazanie obowiązanemu zbycia lub obciążania rzeczy ruchomych; zajęcie tych rzeczy i oddanie ich na przechowanie uprawnionemu lub osobie trzeciej;
2. zajęcie i złożenie do depozytu sądowego lub notarialnego środków pieniężnych, papierów wartościowych itp.;
3. zakazanie obowiązanemu zbycia lub obciążania nieruchomości lub praw rzeczowych ustanowionych na nieruchomości na jego rzecz oraz opatrzenie wpisu w księdze wieczystej ostrzeżeniem o tym zakazie;
4. zakazanie dłużnikowi obowiązanego dobrowolnego wykonania zobowiązania wobec obowiązanego oraz zakazanie obowiązanemu przyjęcia tego świadczenia, tj. ustanowienie zakazu rozporządzania wierzytelnościami;
5. nakazanie bankowi odmowy dokonania wypłaty kwoty, w odniesieniu do której zarządzono środek tymczasowy, z rachunku obowiązanego na rzecz obowiązanego lub osoby trzeciej na wniosek obowiązanego.

– Aby zabezpieczyć roszczenie niepieniężne, sąd może zarządzić dowolny środek umożliwiający osiągnięcie tego celu, w szczególności:

1. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania rzeczy ruchomych, których dotyczy roszczenie, ich zajęcie i powierzenie na przechowanie uprawnionemu lub osobie trzeciej;
2. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych, których dotyczy roszczenie, wraz z wpisaniem ostrzeżenia o zakazie w rejestrze akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych oraz, w razie potrzeby, w rejestrze sądowym; ustanowienie zakazu korzystania z praw lub wykonywania praw z takich akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych; powierzenie zarządu akcjami, udziałami lub udziałami kapitałowymi osobie trzeciej; ustanowienie zarządu tymczasowego w przedsiębiorstwie;
3. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania innych praw, których dotyczy roszczenie, oraz powierzenie zarządu tymi prawami osobie trzeciej;
4. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania nieruchomości, których dotyczy roszczenie, lub praw rzeczowych zarejestrowanych na nieruchomości, których dotyczy roszczenie, wraz z wpisaniem ostrzeżenia o zakazie do księgi wieczystej; zajęcie nieruchomości i powierzenie zarządu nieruchomością uprawnionemu lub osobie trzeciej;
5. zakazanie dłużnikowi obowiązanego wydania rzeczy, przeniesienia prawa lub spełnienia dowolnego innego świadczenia niepieniężnego, którego dotyczy roszczenie, na rzecz obowiązanego;
6. zakazanie obowiązanemu dokonywania wszelkich czynności, które mogłyby wyrządzić szkodę uprawnionemu, oraz zakazanie dokonywania wszelkich modyfikacji rzeczy będących przedmiotem roszczenia;
7. nakazanie obowiązanemu dokonania określonych czynności koniecznych do zachowania stanu ruchomości lub nieruchomości bądź zachowania obecnego stanu rzeczy;
8. udzielenie uprawnionemu zezwolenia na zatrzymanie znajdujących się w jego posiadaniu rzeczy obowiązanego, którego dotyczy roszczenie, do chwili rozwiązania sporu;
9. udzielenie uprawnionemu zezwolenia na dokonanie określonych czynności bądź uzyskanie określonych rzeczy samodzielnie lub za pośrednictwem pełnomocnika, w szczególności w celu przywrócenia stanu poprzedniego;

10. tymczasowe przywrócenie pracownika do pracy; wypłata odszkodowania w czasie trwania sporu z zakresu prawa pracy, jeżeli jest ono konieczne do zapewnienia środków utrzymania pracownikowi i osobom pozostającym

na jego utrzymaniu zgodnie z przepisami prawa.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Zabezpieczenie sądowe lub notarialne przez przeniesienie prawa własności rzeczy lub przeniesienie praw obowiązuje co do zasady do chwili prawomocnego zakończenia postępowania.

W postanowieniu o zastosowaniu środka zabezpieczającego sąd określa wartość roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia, w tym odsetki i wydatki, a także wskazuje środek zastosowany w celu zabezpieczenia roszczenia oraz termin obowiązywania środka. Termin obowiązywania środka zabezpieczającego nie może przekraczać 15 dni od dnia spełnienia przesłanek wszczęcia egzekucji. W przypadku upływu tego terminu przed uprawomocnieniem się postanowienia w sprawie zastosowania środka zabezpieczającego sąd – na wniosek uprawnionego złożony do sądu przed upływem terminu obowiązywania środka zabezpieczającego – przedłuża termin, pod warunkiem że okoliczności, w jakich zarządzono środek, się nie zmieniły.

W postanowieniu w przedmiocie zastosowania środka tymczasowego sąd określa również termin obowiązywania tego środka, przy czym jeżeli środek zarządzono przed wytoczeniem powództwa lub wszczęciem innego postępowania, sąd określa również termin, w którym uprawniony ma obowiązek wytoczyć powództwo lub wnieść pozew w celu wszczęcia innego postępowania, aby uzasadnić środek. Sąd – na wniosek uprawnionego – przedłuża termin obowiązywania środka tymczasowego, pod warunkiem że okoliczności, w których go zarządzono, się nie zmieniły.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Od postanowienia wydanego w pierwszej instancji można wnieść zażalenie w terminie ośmiu dni od dnia doręczenia takiego postanowienia, chyba że przepisy OZ stanowią inaczej. Co do zasady wniesienie zażalenia nie skutkuje odroczeniem wykonania postanowienia. Zażalenie rozpoznaje sąd apelacyjny.

Zażalenia na postanowienie w sprawie wniosku o zastosowanie środka tymczasowego nie doręczają się stronie przeciwnej na potrzeby wniesienia przez nią odpowiedzi; sąd apelacyjny ma obowiązek rozpoznania zażalenia w terminie trzydziestu dni od dnia jego otrzymania.

Choć nie dopuszcza się możliwości zaskarżenia aktu notarialnego ani poświadczanego dokumentu prywatnego, dłużnik może zaskarżyć zabezpieczenie udzielone przez notariusza w postępowaniu odrębnym, w którym przysługuje mu możliwość zaskarżenia zawartych umów. Osoby trzecie mogą zaskarżyć zabezpieczenie udzielone przez notariusza w postępowaniu sądowym zgodnie z przepisami regulującymi tryb zaskarżania zabezpieczenia sądowego.

Nadzwyczajny środek zaskarżenia (*revizija*) jest dopuszczalny w postępowaniu zabezpieczającym wyłącznie wówczas, gdy wydanie wyroku w drugiej instancji zależy od rozstrzygnięcia kwestii materialno- lub formalnoprawnej istotnej dla zapewnienia jednolitości stosowania przepisów oraz równości wszystkich stron wobec prawa zgodnie z przepisami procesowymi. Nie dopuszcza się możliwości wznowienia postępowania, a przywrócenie stanu poprzedniego jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku uchybienia terminu wniesienia apelacji lub zażalenia.

Ostatnia aktualizacja: 28/12/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.